Lietas Nr. C15151416
Lietas arhīva Nr. C-1514-16/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2016. gada 30. maijā

Jelgavas tiesa: tiesnese K. Zaura,
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016. gada 15. martā /pers. A/ (turpmāk arī Prasītāja) cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī Atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu, kurā lūdz tiesu piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājai nepilngadīgā bērna /pers. C/ uzturam Latvijas Republikas normatīvajos aktos paredzēto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz bērna pilngadībai.

Prasība motivēta ar to, ka Atbildētājs par pušu kopīgā dēla audzināšanu un aprūpi neinteresējas, uzturlīdzekļus ir devis neregulāri. Atbildētājs ar dēlu ir saticies tikai reizi gadā vai reizi divos gados, par uzturlīdzekļu summu un samaksas kārtību vienoties puses nevar. Dēls /pers. C/dzīvo kopā ar Prasītāju un atrodas viņas pilnā aprūpē un audzināšanā. Uzturlīdzekļi ir nepieciešami bērna uzturēšanai, t.i., apģērbam, veselības aprūpei, uzturam. Dēls mācās /Nosaukums A/novada /Nosaukums B/vidusskolas /Nosaukums C/filiāles /numurs/ klasē.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179. panta pirmo, otro un piekto daļu, Ministru kabineta 2003. gada 1. jūlija noteikumiem Nr. 348 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 *euro*, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.[19] panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma 250.[25] panta pirmā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītāja ceļot prasību norādījusi, ka nevēlās, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē. Tiesā nav saņemts Prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[21] un 250.[22] panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa, izskaidrotas tiesības lūgt lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī citas procesuālās tiesības, noteikts termiņš rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai (lietas 12. lapa).

Atbildētājam sūtītā korespondence ir saņemta atpakaļ tiesā ar norādi, ka beidzies sūtījuma glabāšanas laiks (lietas 17.-25., 29.-31. lapa).

No Personu Datu Pārlūka izdrukas izriet, ka Atbildētājam nav deklarētās dzīvesvietas (lietas 10., 32. lapa). Ņemot vērā minēto, Atbildētājam par lietas izskatīšanu rakstveida procesā, paskaidrojumu sniegšanas termiņu un sprieduma pieejamības datumu ir paziņots ar publikāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" 2016. gada 14. aprīlī (lietas 33. lapa). Tādējādi tiesa atzīst, ka Atbildētājam par ierosināto civillietu un tās izskatīšanu ir paziņots Civilprocesa likuma 59. pantā noteiktajā kārtībā.

Atbildētājs paskaidrojumus lietā nav sniedzis, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 250.[21] panta otrajai daļai nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā. Nekādi iesniegumi no Atbildētāja tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt sēdē, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.[25] panta pirmajai daļai, lieta izskatāma rakstveida procesā. Pusēm ir savlaicīgi paziņots par datumu, kad tiesas sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas 14., 33. lapa).

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar dzimšanas apliecības kopiju (lietas 8. lapa) ir pierādīts, ka Prasītāja un Atbildētājs ir 2005. gada 15. martā dzimušā /pers. C/ vecāki.

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2016. gada 3. marta izziņas Nr. 16/512272 (lietas 9. lapa) ir redzams, ka Prasītāja saņem ģimenes valsts pabalstu 11,38 EUR mēnesī.

Tiesai nav pamats apšaubīt, ka nepilngadīgā bērna dzīvesvieta ir pie Prasītājas un viņa īsteno bērnu ikdienas aizgādību, jo Atbildētājs minēto faktu nav apstrīdējis un pretējus pierādījumus nav iesniedzis.

Konvencijas par bērna tiesībām 27. panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24. panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Saskaņā ar Civillikuma 177. panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179. panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Savukārt Civillikuma 179. panta piektajā daļā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi) 2.2. apakšpunktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumu Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2. punktu, prasības celšanas un lietas izskatīšanas laikā minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 370 EUR.

Tādējādi prasības celšanas un lietas izskatīšanas laikā Atbildētājam ir pienākums katru mēnesi nodrošināt savam nepilngadīgajam dēlam vismaz valstī noteiktos minimālos uzturlīdzekļus 111 EUR apmērā (30% no 370 EUR).

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts, un vecākiem saviem bērniem ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņu pilnvērtīgai attīstībai.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka Atbildētājs pilda pienākumu dot nepilngadīgajam dēlam /pers. C/ uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10. pantu, 93. panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis. Tomēr tiesa uzskata, ka Prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt Atbildētāja mantisko stāvokli, jo pieprasītie uzturlīdzekļi ir Ministru kabineta noteikumu noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, kurus, saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu, katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt saviem bērniem.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007. gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un Civilprocesa likuma 1. pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi no Atbildētāja par labu Prasītājai nepilngadīgā bērna uzturam ir piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, t.i., no 2016. gada 15. marta.

Tā kā Civillikuma 198. panta 4. punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību, tad tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi no Atbildētāja par labu Prasītājai ir piedzenami līdz /pers. C/ pilngadībai.

Tāpat tiesa atzīst, ka, tā kā Prasītāja ir lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, tad bērna interesēs ir noteikt piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru procentuāli, atbilstoši bērna vecumam, jo mainoties valstī noteiktās minimālās darba algas apmēram, automātiski izmainās piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs.

Civilprocesa likuma 203. panta ceturtā daļa nosaka, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētājas piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 42. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. panta otro daļu ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu prasības summa, no kuras ir aprēķināms maksājamās valsts nodevas apmērs prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, ir maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas šajā gadījumā ir 1 332 EUR (111 EUR (30% no minimālās mēneša darba algas 370 EUR) x 12 mēneši). Par šādu naudas summā novērtējamu prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunktu, ir maksājama valsts nodeva 199,80 EUR (15% no 1 332 EUR).

Lietā ir radušies arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 6,28 EUR apmērā (lietas 1., 2. lapa). Turklāt tā kā Atbildētājam par civillietas ierosināšanu, rakstveida paskaidrojumu sniegšanas termiņu un sprieduma pieejamības datumu ir paziņots ar publikāciju oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", tad, saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu "Oficiālo publikāciju noteikumi" 10. punktu un 2. pielikuma 15. punktu, lietā ir radušies arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi saistībā ar sludinājumu ievietošanu laikrakstā 1,42 EUR apmērā. Tādējādi lietā kopumā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,70 EUR apmērā.

Ņemot vērā minēto, atbilstoši Civilprocesa likuma 42. panta pirmās daļas nosacījumiem, no atbildētāja /pers. B/ par labu valstij ir piedzenama valsts nodeva 199,80 EUR (viens simts deviņdesmit deviņi *euro*, 80 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,70 EUR (septiņi *euro*, 70 centi).

Tiesa izskaidro, ka par labu valstij piedzītā valsts nodeva 199,80 EUR apmērā maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Tiesa izskaidro, ka par labu valstij piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,70 EUR apmērā maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Ūnijas iela 8 k-9, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam /pers. B/ nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193. un 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods, /personas kods/, bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, sākot no 2016. gada 15. marta līdz bērna pilngadībai.

Par labu /pers. A/ piedzītās naudas summas ieskaitīt kontā /Konta Nr./, AS "Swedbank".

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 199,80 EUR (viens simts deviņdesmit deviņi *euro*, 80 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,70 EUR (septiņi *euro*, 70 centi).

Par labu valstij piedzītā valsts nodeva maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Par labu valstij piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Ūnijas iela 8 k-9, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt /pers. B/termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas-, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2016. gada 30. maija - Zemgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese K. Zaura